

בית נאמן

מוצ"ש פרשת לך-לך, י"ב בחשוון תשפ"ג

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה. או ב'קול נאמן': 079-367-367 או ב'קול בית נאמן': 079-9270505

נושאי השיעור:

- א. שנת חמה וימי התקופה. ב. תחילת אמירת "ברך עלינו" בחו"ל. ג. "שמע ה' קול יהודה ואל עמו תביאנו". ד. רמזים בהפטרה לישועת ה' בעליית גוש הימין לשלטון - "אמצתיך אף עזרתך, אף תמכתיך בימין צדקי". ה. אדם מצווה על מילת עבדיו. ו. צריך לקחת כל דבר בעולם בסבלנות. ז. הכל נעשה בהשגחה פרטית. ח. למה אברהם אבינו ע"ה מפרעה לוקח מתנות וממלך סדום לא לוקח? ט. "ויהי לו צאן ובקר וחמורים ועבדים ושפחות ואתונות וגמלים" - למה בין החמורים ובין האתונות נכנסו העבדים והשפחות? י. "ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט וגו'.. ויאמר אברם אל לוט, אל נא תהי מריבה ביני ובינך". ל. למה בהתחלה כתוב ריב ואחר כך מריבה? יא. מי זה אמרפל מלך שגער? יב. "ומלך בלע היא צוער". יג. פעמים שהתורה קראת למלאך בשם שולחו. יד. קריאת: "וקווי ה' יחליפו כח" (ישעיה מ', ל"א). טו. הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל. טז. הגאון "חזון איש" זצ"ל. יז. הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל. יח. איך מחשבים את זמן "פלא המנחה"? יט. היום המנהג פשוט שכאשר אומרים "בואי כלה בואי כלה" קיבלו שבת. כ. לבישת בגדי לבן בשבת. כא. "שלום עליכם": לא יאמר "ממלך מלכי המלכים" אלא "מלך מלכי המלכים". שלא לומר "צאתכם לשלום". כב. טלטול תפלין בשבת.

אומרים בחו"ל "ברך עלינו" ב-4 (ולפעמים ב-5) בדצמבר

ב. אבל מה אכפת לכם מהתקופה? וכי אנחנו באים עכשיו לגזור מתי התקופה? אנחנו באים עכשיו לומר מתי אומרים ברוך עלינו. ואת זה אנחנו אומרים לפי המקובל עד היום הזה בכך וכך בדצמבר, וזה הכל. לא לבלבל את המח יותר מדאי. סבא היה אומר שבילדותו היו אומרים כלל א'-ב-ג-ד' - אומרים ברוך ג' דצמבר. מה זה ברוך? ברוך עלינו. אחר כך כל מאה שנה הגויים היו מוסיפים יום אחד, (כי הם "גוונים" מהשנים שלהם יום אחד כדי להשוות כמה שאפשר להשוות), אז היום אומרים ברוך בארבעה דצמבר, ולפעמים בחמשה דצמבר. מי שבקי בחשבון ידע בדיוק, יש לנו לוחות ויש לנו הכל. לבוא פתאום ולומר: "זה היום תחילת מעשיך"... לא עושים ככה. צריך לקבל את מסורת הדורות. כי אם לא תקבל, אחד יבוא בחצי כדור הצפוני, והשני בחצי כדור הדרומי, ואני בחצי כדור האמצעי, יש לי חשבון אמצעי... די משטות, לא להשתגע.

"וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה ואל עמו תביאנו"

- ג. והייתה עוד שאלה. הביאו לי דפים שכתב 'שמואל דוד לוצאטו' - קוראים לו שד"ל. שד"ל הזה "פוסח על שני הסעיפים" (ע"פ מלכים א' י"ח, כ"א). מצד אחד הוא מביא דברי חז"ל, מסביר אותם כמה שהוא יכול. (וכשהוא לא יכול להסביר - לא יכול להסביר). אבל מאידך הוא טוען ש'גזונים' מוצא פסוק בתורה שהוא יכול יד הזה על מנת שידיפס אותו, הדיפס ממנו רק רבע, ואין לו המשך). אז בא אלי רבי פנחס ואמר לי: זה המחבר רבי חיים ויטאל לא קרא בספרי חמשי הנוצרים. איך אתה יודעת את זה? כי הוא כותב שהשמש מסתובבת סביב כדור הארץ, ואילו חכמי הנוצרים סוברים אחרת. אבל שהיה בריא רבי פנחס, הוא לא יודע שהנוצרים האלה אמרו את זה רק מאה שנה אחרי רבי חיים ויטאל. בזמנו של רבי חיים ויטאל מי שיאמר דבר כזה נחשב משוגע, משוגע ממש. אתה רואה בעיניים שהשמש מסתובבת. אבל למעשה החשבונות אותם חשבונו. הרמב"ם גם כן הלך בשיטה הישנה שהשמש מסתובבת, אבל כל מה שכתב בדיוק של החמה והלבנה והכוכבים והתקופות מדויק להפליא. עד שפעם ראיתי כתוב שהוא מדויק יותר מהמכשירים החדשים ביותר של אמריקה! הרמב"ם היה דייקן, בטבעו היה מיוחד. היה דייקן מאד. אז הרמב"ם ידע שיש תקופה של שמואל, וידע שיש תקופה של רב אדא, וההפרש ביניהם בימינו אחד עשר יום. ויש תקופה אחרת שההפרש ביניהם בימינו חמשה עשר יום.
- ג. אף אחד מכם לא יודע מי זה גזונים. יש ספר השרשים של הרד"ק - ר' דוד קמחי, במהדורה המפורסמת היום נדפס בגרמניה לפני מאה חמשים-מאה שמונים שנה. ויש בו הגהות של גזונים. הוא היה בקי כל כך בדקדוק, עד שכתבו חכמים לפני מאה שנה "אנחנו מתביישים שבין כל היהודים אין אחד שמדקדק כמו גזונים". פלא פלאים... אחר כך

365 ימים ו-6 שעות

א. ¹ השבוע קיבלתי מכתב מחוץ לארץ (דרך הרב שלמה עמאר שליט"א), הם אומרים אנחנו נמצאים בחצי הכדור הצפוני של כדור הארץ. ושם ששים יום לתקופה זה לא בדצמבר, אלא בנובמבר. שבועיים בערך לפני התקופה הרגילה, אז בוא נשנה את התקופה [ונשאל את הגשמים קודם הזמן ששואלים בחו"ל (ראה ס' קי"ז ס"א)], הם חושבים שהם גילו אמריקה חדשה... כל אלה המגלים הם לא מגיעים לקרסוליו של הרמב"ם. הרמב"ם ידע את הכל, הרמב"ם ידע שיש תקופת שמואל ותקופת רב אדא. ויש גם תקופה אחרת יותר מדויקת מרב אדא (עייניו פ"י מהלכות קידוש החדש). לפי שמואל כל שנת החמה היא שלש מאות ששים וחמשה ימים ושש שעות ורבע, ולפי רב אדא 365 ימים וחמש שעות וחמשים וחמש דקות ועוד כמה שניות, ולפי התקופה המדויקת 365 ימים וחמש שעות וארבעים ותשע דקות. הרמב"ם לא יכתוב את התקופה המדויקת, אבל כשהוא אומר כמה השמש הולכת ביום אחד בגלגל, אומר (פ"ב מהלכות קידוש החדש ה"א) נ"ח - תשעה וחמשים חלקים ושמונה שניות, פחות ממעלה אחת. כשאתה רוצה לראות כמה תלך בשלוש מאות וששים מעלות, אתה מגיע לחשבון המדויק ביותר. וגם החשבון המדויק, הוא לא מדויק לגמרי. אין אפשרות לדייק. בן אדם עומד מול הבריאה "כלומניק" - כלום ממש. לכן מאז ומתמיד חישוב גם אומות העולם את השנה שנת החמה שלוש מאות ששים וחמישה ימים ושש שעות. נכון שזה פחות כמה דקות, אבל לא נורא, זה יסבך אותנו. ומה שהם אומרים שהתקופה תהיה ככה וככה וככה, לא נעשה לכל אחד תקופה משלו.²

- 1. בשייר [ששר ר' כפיר פרטוש] "שירו שיר בגילה", הלמ"ד בלי דגש - "בגילה". יש כאן דף 'הצלת חיים' של ר' קובי לוי] שצריך לפרסם אותו באלפי עותקים, אפילו במליוני עותקים. הוא מסביר מה שקורה באינטרנט היום, מה שמחריב ומה שעושה. תשמע אינטרנט - הברכה ממנו. זה ממש מלאך המות של הדור. ה' ירחם.
- 2. היה אחד שנקרא 'קופרניקוס'. זה אסטרונום גדול שהיה גם כומר, כתבו עליו פעם - 'הכומר שהזיז את כדור הארץ'. עד ימיו היה כדור הארץ נח, "שנוח נח"... והוא אמר, לא, הוא זה סביב השמש. תמיד חשבו שהשמש מסתובבת סביבו, והוא אמר שזה הפוך. אבל כיון שהיה כומר, אם היה כותב דבר כזה היו שורפים אותו. פשוטו כמשמעו - שורפים אותו. אז הוא כתב ספר, הביאו לו אותו במיטת חוליו, עד שיישרפו אותו הוא כבר מת... זה הספר שלו. והוא היה בימי רבנו חיים ויטאל ע"ה, האדם הזה מת בשנת ש"ג (חמשת אלפים שלוש מאות ושלש), ובאותה שנה נולד רבי חיים ויטאל, והוא כתב ספר 'התכונה' - ספר של אסטרונומיה. ראינו אותו בחוץ לארץ. רבי פינחס כהן [מלוד] אוהב דברים כאלה, והוא מדי פעם מסביר לי. (והספר הזה הוא חלק קטן מכתב היד של רבי חיים ויטאל. איפה כל הכתב יד? נאבד. בא חכם אחד מארץ ישראל, הוא נסע לג'רבא (ואולי לתוסט), ונתנו לו את הכתב

עיצוב גרפי: תא"ל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:00	17:20	16:07
17:56	17:21	16:24
17:54	17:19	16:11
17:57	17:22	16:25

לרפואת הילד **אוריאל בן מוריה** בתוך שאר חולי ישראל. נא העתירו לרפואתו השלמה בקרוב

לע"נ אבי הישיבה הר"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

דברי תורה בעלון זה מוקדשים לעילוי נשמת

רבי כמימס בן סתרונה
מעריבי בר סופר ואשתו מינה
שאשיה יסמינה בת מרימה

ת.נ.צ.ב.ה. אמן

דברי תורה בעלון זה יעמדו לרפואת

הילד אוריאל בן מוריה
בתוך שאר חולי ישראל

מצליח ה"ן
בן כמסאנה שושנה

ידיד המוסדות הרב שר
שלום ה"ן בן מז"אנה

בתושח"י

נא להעתיק בתפילה לרפואתם השלמה בקרוב

כמו: "וחי אחיך עמך" (ויקרא כ"ה ל"ו), וחכמים אומרים (ב"מ דף ס"ב ע"א) שחיך קודמים לחיי חברך. וחי אחיך - עמך, אתה העיקר. אם אין לך אפשרות, יש לך רק בקבוק אחד של מים, או ישתה זה וימות זה, או ישתה זה וימות זה - אתה הראשון. אז כאן כשאמרנו "עם החמור" משמע שהחמור עיקר. ולכאורה לא ככה צריך להגיד, אלא "שבו לכם פה והחמור על ידכם". מה זה עם החמור? אלא שהחמור עיקר ואתם תפלים לו. אבל גם בלי זה, מהפסוק הזה אתה רואה את זה "צאן ובקר וחמורים - ועבדים ושפחות - ואתונות וגמלים". בין החמורים לאתונות, זה זכר וזה נקבה, נכנסו העבדים והשפחות.

למה בהתחלה כתוב ריב ואחר כך מריבה?

יג. "ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט וגו'. ויאמר אברם אל לוט, אל נא תהי מריבה ביני וביןך" (בראשית י"ג, ז-ח). למה בהתחלה כתוב ריב ואחר כך מריבה? המפרשים הסבירו ככה: ריב זה לשון זכר, וזכר לא מביא ילדים, אבל מריבה זה לשון נקבה, והיא מתפתחת ויולדת בנים ובנות בלי סוף. בתחילה היה ריב, אברם אמר ללוט: תשמע, ריב זה מספיק, "אל נא תהי מריבה" - אל תפתח את הריב עד שתהיה מריבה. כל אדם שעושה מריבות בבית, ההתחלה צריכה להיות או ממנו או מאשתו, ואם אדם נזהר תמיד שלא להוציא מלה רעה מן הפה⁸ [לא תהיה מריבה]. לכן אדם צריך להיזהר בדבור שלו, יש ריב, ריב - עקר. "אל נא תהי מריבה" - אל תפתח את הריב למריבה. יש פסוק במשלי (כ"ה, ח): "אל תצא לריב מהר פן מה תעשה באחריתה". והסבירו המפרשים אם אתה יוצא לריב, בסופו: "מה תעשה" - תוסיף על הריב "מה" ותעשה לך מריבה. "מה תעשה באחריתה". לכן צריך להיזהר בדבר הזה.

"תולה ארץ על בלי-מה"

יד. עוד פסוק באיוב (כ"ז ז) "תולה ארץ על בלימה", הפשט של הפסוק שכדור הארץ תלוי באויר⁹. אבל אמרו חכמים (חולין דף פ"ט ע"א) שהכוונה שהעולם קיים על מי שבולם פיו בשעת מריבה. "בלימה" - בולם פיו. ואמרו רמז בשם רבי שמשון מאוסטרופולי שהפירוש של "בלימה" שהוא בלי מה, שהריב ישאר "ריב" ולא יהפך ל"מריבה".

אהבת חסד

טו. לכן אברהם אבינו אהב שלום ורדף שלום ואהב חסד. הנה הוא לקח את לוט בן אחיו (בראשית י"ב, ה'), ולמה הוא לקח אותו? קודם כל זה כי הוא אח של שרה. ודבר שני, שכאשר יהיה על ידו, אם יצטרך דבר יעזור לו וילמד ויחנך אותו. ומעל כולם, כאשר אחר כך שמע כי נשבה אחיו - הלך לעזור לו! "וישמע אברם כי נשבה אחיו... ויחלץ עליהם לילה". (בראשית י"ד, י"ד-ט"ו).

מי זה אמרפל מלך שוער?

טז. אחר כך כתוב (שם פסוק א'): "ויהי בימי אמרפל מלך שוער". מי זה אמרפל הזה? אנחנו לא מכירים אותו. אבל רש"י (שם) אומר ש"אמרפל" זה נמרוד שאמר לאברהם "פול לכבשן האש". מה זה פול? הביא לו לשם פולים!... אלא הכוונה "תיפול". כי יש כלל שכאשר רוצים לעשות מה"עתידי" "צווי", מורידים את התי"ו. אז מ"תיפול" שהוא לשון עתיד, נעשה "פול" לשון צווי. כמו "תשמור" שבלשון צווי אומרים "שמור". ומצאנו כזה בפועל "נשא" שבלשון עתיד זה "תשא" ובצווי זה: "שא את ראש מלקוח השבי" (במדבר ל"ו, כ"ו). הנו"ן של פ"א

8. ואת זה אפשר לראות בתולדותיו של ביבי נתניהו, הביאו לי את ספר תולדותיו, והוא אומר שם 'מעולם לא קיללתי, לא אני ולא אבא ולא אף אחד, לא הוצאנו מפינו קללה'. אז אם אדם כזה שהוא לא שומר, הוא אומר שהוא לא מוציא קללה, [כל שכן למי ששומר תורה ומצוות]. אולי בזכות זה יש לו כח וברכה בדברים הטובים שלו? מי יודע.

9. פעם אחת כשאבא אמר לנו את זה בליל שבת, התחלנו לפחד פחד מוות... אנחנו תלויים באויר? אולי עוד מעט-עוד דקה אחת ניפול לתהום? מי יודע?... ישבת בחלון והייתי מסתכל על כל העולם, [אני חושב]: כל העולם הזה עומד באויר? איך זה יכול להיות?! אבל ככה זה, כל העולם נמצא באויר. ככה ה' רצה שיהיה.

ואת כל אשר לו" (שם פסוק כ') - לקח את הכל. ואילו כשהגיע למלך סדום, והוא אמר לו: "והרכוש קח לך" (שם י"ד כ"א). אמר לו אברהם: "הרימותי ידי אל ה' - אל-עליון קונה שמים וארץ. אם מחוט ועד שרוך נעל, ואם אקח מכל אשר לך" (שם פסוקים כ"ב-כ"ג). למה מפרעה לקחת ומסדום אתה לא לוקח? יש בזה כמה תשובות. תשובה ראשונה, אברהם אבינו שאל את עצמו: למה ה' עשה לי את הדבר הזה? הרי סוף סוף "וינגע ה' את פרעה נגעיים גדולים" (שם י"ב, י"ז) ובסוף הוא החזיר לי את אשתי. אז למה קרה לי הדבר הזה שלקח אותה פרעה לילה אחד? אלא שה' רוצה לתת לי כסף, כי הוא היה חייב הרבה. ככה כתוב שם: "ויולך למסעי" (י"ג, ג), ומה זה למסעיו? רש"י אומר בחזרתו פרע הקפותיו, את כל ההקפות שלו, כל החיובים וכל החובות שלו הוא שילם אותם. הוא היה חייב, כי הוא היה הולך למקום הזה ולמקום הזה, והוא צריך לאכול. אז הוא היה אומר להם: אני אברהם, אתם לא מכירים אותי? כן, מכירים אותך. אנחנו סומכים עליך שיום אחד תשלם. אבל אין לו מאיפה לשלם. והנה הזמין לו הקב"ה מאיפה לשלם. אם אתה לא רוצה לקבל - זו בעיה שלך⁷. כשה' עושה רמז לבן אדם, נותן לו דבר והוא לא רוצה ליהנות מזה, זו בעיה שלו. אז אברהם הבין את הרמז ולקח ושילם כל החובות שלו.

אברהם אבינו ע"ה לא רצה לקחת ממון גנוב

י. וסיבה שניה, ממלך סדום אסור לקחת, כי מלך סדום היה גנב. הם היו חומסים - "וידי עני ואביון לא החזיקה" (יחזקאל ט"ז, ט"ז, מ"ט). הם עשו את כל הרעות שבעולם, הכספים שלהם מושחתים, אסור לקחת מהם. ומכאן סייעתא לרב אלישיב זצ"ל, פעם אדם שצריך השתלה, אין מדינה שמוכנה להשתיל רק בהרבה מאד כסף, וגם זה עד שתתאים ההשתלה - השתל יתאים או לא יתאים? מה לעשות?! אז נמצאה מדינה בהודו שמוכנים להרוג נפשות, לקבל עליהם כסף ולהשתיל את האברים שלהם לכל מי שירצה לקנות. והרב אלישיב אמר שאסור לעשות דבר כזה. נכון שהם גוים, אבל וכי מותר להרוג גוים סתם? מי הרשה להם לעשות את זה?! לא עושים כדבר הזה. הוא עצר ומנע את זה. אז זה בדיוק אותו דבר, כל המעשים של סדום זה חמס וגזל ועושק שאין למטה מהם, "ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה" (בראשית י"ח, כ"א). אם עשו כמו צעקתה של אותה נערה - כלה, אין מה לעשות (עיין ברש"י שם). "ואם לא - אדעה" (שם). אז לכן מסדום לא לוקחים כסף, אבל מפרעה זה "דינא דמלכותא דינא" (גדרים דף כ"ח ע"א ועוד), יש לו כללים וחוקים, והוא הולך על פיהם.

למה בין החמורים ובין האתונות נכנסו העבדים והשפחות?

יא. ואגב, הסדר של הדברים "ויהי לו צאן ובקר וחמורים ועבדים ושפחות ואתונות וגמלים" "צאן ובקר וחמורים - חמורים זכרים - ועבדים ושפחות, ואתונות - חמורים נקבות - וגמלים". למה הסדר הזה? היה צריך לומר: "חמורים ואתונות ועבדים ושפחות". או אחרי הגמלים: "ויהי לו צאן ובקר וחמורים ואתונות וגמלים, ועבדים ושפחות" וזה הכל. למה פתאום בין החמורים ובין האתונות נכנסו העבדים והשפחות? אלא מכאן רמז ברור למה שאמרו חכמים (יבמות דף ס"ב ע"א) שהעבדים הם עם הדומה לחמור, "שבו לכם פה עם החמור" (בראשית כ"ב, ה'), ואמרו חכמים "עם החמור" - עם הדומה לחמור.

עוד טעם למה דרשו "עם הדומה לחמור"

יב. ויש לי הסבר אחר למה אומרים עם הדומה לחמור, כי כשאתה אומר "ראובן הלך עם שמעון" - שמעון הוא העיקר, המלה שאחרי עם - היא העיקר. 7. אומרים שהיה בן אדם אחד שהיה לו שיטפון על יד הבית. אמרו לו בוא ניקח אותך. אמר להם לא, מהשמים יעזרו לי. אחר כך השיטפון עלה ועלה ועלה, עד שהבית כולו היה שטוף, צונאמי כזה. אמרו לו: בוא ניקח אותך, אמר, לא, ה' יקח אותי. אחר כך אמרו לו: זו סכנה, יש לנו הליקופטר, ניקח אותך. אמר להם לא, אני סומך על הקב"ה. מת. כשבא למעלה אמר להם: למה המתם אותי? אמרו לו אתה ביקשת את זה, אמרת ה' יקח אותי, הנה ה' לקח אותך... ממשפיק. "ישלח ממרום יקחנך" (נהלים י"ח י"ז). שלחנו לך את האוטו הראשון, שלחנו לך אניה, שלחנו לך הליקופטר, שלחנו לך מסוק, ואתה לא רוצה לזוז. זו בעיה שלך!

לבקשת רבים ותועלת הציבור

למסירת שמות התקשרו:
08-6727523
שילחו הודעה או במסדות נרדים פלוס

עלות כל שם 120 ₪

תיקון כרת
והוצאת עין הרע

עלות כל שם 120 ₪

תיקון נפטרות

הפעל נופלת. אותו הדבר כאן - "אמרפל" - שאמר לאברהם "פול" לכבשן האש.

"כל דעביד רחמנא לטב עביד"

יז. אחר כך כתוב (בראשית י"ד, א'): "כדרלעמר מלך עילם". [ואמרו רמז] **כדרלעמר** ראשי תיבות: "כל דעביד רחמנא לטב עביד מו¹⁰" (ברכות דף ס' ע"ב). **הקב"ה עושה הכל לטובה**. פעם ראיתי מאמר של **האדמו"ר מליובאוויטש ע"ה**, שאמר (אגרות קדש ח"ד אגרת א'קלג) שיש הבדל בין מה שאמר רבי עקיבא [כל דעביד רחמנא לטב עביד], לבין מה שאמר נחום איש גמזו ["גם זו לטובה"]. שרבי עקיבא אמר "כל דעביד רחמנא לטב עביד", ו"לטב עביד" הכוונה שעתידי להיות טוב, ואילו נחום איש גמזו (שקורים את הדבר הזה על שמו) היה אומר "גם זו לטובה", שלא רק עתידי להיות טוב, אלא "זו" לטובה - הדבר הזה עצמו כבר עכשיו הוא טוב. אבל במחילה מכבודו, הרי גם נחום אמר **זו לטובה**, שהכוונה היא שאפילו אם עכשיו הדבר הזה לא טוב, סופו להיות טוב. ואילו אמר נחום איש גמזו "גם זו טובה" היה משמע שכוונתו שגם הרע הזה הוא טוב, אבל הוא אמר גם **זו לטובה**, וזה בדיוק כמו "לטב עביד" שאמר רבי עקיבא, ושניהם אותו דבר, והכוונה שאפילו דבר שנראה לעינים שהוא לא טוב, בסוף זה יהיה טוב. (הרב שלום ארוש שיחיה, יש לו דף-דף פלקט כזה שכתוב בו: זה טוב, זה יהיה טוב, גם זה טוב, סופו לטוב).

חמור חמורבי

יח. ויש אומרים שאמרפל זה מלך ששמו "**חמורבי**". זה מלך קדמון שיש לו חוקים של חשך ואפילה. פעם מישהו כתב ככה, ואומרים הרשעים שחוקי התורה לקוחים מהם. אבל אין שום דמיון בין חוקי החמור הזה "חמורבי", לבין חוקי התורה, כי חמורבי מעניש על גניבה עונשים חמורים מאד, ואילו התורה אומרת שישלם כפול וזה הכל. כל מה שאומות העולם עושים הם חוקים אכזריים, ואילו התורה מרחמת על בני אדם. אני לא קראתי כל ספרי "חמורבי", אבל הדוגמאות שראיתי מהחוקים שלו בספר "אוצר ישראל" (ערך חמורבי) מראים שחמורבי הזה חושך ואפילה. ("חמורבי" זה חמור אבי שכם).

מתחילה "בלע" ולבסוף "צוער"

יט. ויש גם כן: "**וּמִלֶּךְ בַּלַּע הַיָּא צוּעַר**" (בראשית י"ד, ב'). מי זה המלך הזה? בזמן התורה לא קראו לעיר הזאת "בלע" אלא קראו לה "צוער". כי לוט ככה ביקש מהמלאך: "הנה נא העיר קרובה לנוס שמה והיא מצער, אמלטה נא שמה הלא מצער היא ותחי נפשי" (שם י"ט, כ), "על כן קרא שם העיר צוער" (שם פסוק כ"ב). אבל מתחילה הייתה נקראת "בלע".

מתחילה רבע ולבסוף ברע...

כ. ובפרשה שלנו כתוב: "**את ברע מלך סדום ואת ברשע מלך עמורה**" (שם י"ד, ב). פעם **כשרבי יהונתן אייבשיץ** (החריף הזה) היה בגיל ארבע-חמש, שאל אותו המלמד שלו: תגיד לי, מה זה שכתוב "ברע מלך סדום" הרי בתפלה אנחנו אומרים "מלך סדומית רובע"? והוא לא אמר לו שזה "מלח" עם ח"ת, אלא אמר לו מלך עם כ"ף והטעה אותו... אז רבי יהונתן נעלב מהשאלה הזאת ואמר לו: מתחילה היה שמו רבע, ואחרי שנהפכה סדום, גם הוא נהפך ונעשה ברע...

מח-ז-ה)

כא. "אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברהם במחזה לאמר" (שם ט"ו, א'). מחז"ה זה ראשי תיבות של מספר הנביאים שעמדו לעם ישראל - **מ"ח ז' - ארבעים ושמונה** נביאים **ושבע** נביאות עמדו לישראל, כמו שהגמרא אומרת במסכת מגילה (דף ט"ד ע"א). ויש אומרים ש"מחזה" זה ראשי תיבות של הנביאים האחרונים: מלאכי, חגי זכריה [ואות ה"א נחה].

10. מר זה מר. האשכנזים אומרים מר, ואנחנו הספרדים אומרים מור. ותמיד אמרו שהעיקר כמו האשכנזים, רק שלא רוצים לומר "מר". פעם לפני מאה שנה בערך, בא חכם אשכנזי לארץ ישראל, ונפגש עם הספרדים כדי שיראו לו איפה העיר הזאת והעיר הזאת והעיר הזאת. והיה אומר להם: "מר". והספרדי אומר: "אני לא מר אני מתוק!"... עוד פעם הולכים ואומר לספרדי: מר. והוא אומר: "אני לא מר, למה אתה קורא לי ככה? תגיד מר אל תגיד מר!". אמר להם טוב טוב בסדר... אבל זו לא טעות, **הגאונים כתבו מור בוא"ו** (עייני בספר אסף המזכיר ערך אמר מר), וגם **רננו עובדיה מברטנורא** כתב (אהלות פרק י"ז משנה א) מור עם וא"ו. ויש עוד פסוקים והוכחות שהראשונים אמרו מור בוא"ו. ורק אחר כך באו אחרים ואמרו למה נגיד מור בוא"ו? נגיד מר כמו מארי, כמו שכתוב בדניאל (ד' ט"ו) "מְרִי חַלְמָא לְשַׁנְאָךְ, וּפְשָׁרָא לְעַרְךָ". אבל מי אמר שככה זה נכון? אדרבא, הנכון לומר מור בוא"ו, וככה נמצא בתיקוני זוהר (תיקונא שתיאה דף קמ"ה ע"ב). כתבתי את זה באסף המזכיר (הי"ל). ובהערות לס' התשבי (ערך מר).

פרא פרופסור

כב. בהמשך ראינו ששרה לא ילדה לאברהם ונתנה לו את הגר שפחתה (ראה שם ט"ז, ב). ואומרים שהיה מעשה בתונס שאחד נתנו לו הערבים מכות, והתחיל לקרא: "אמא אמא". אמרו לו: מה אתה קורא לאמא? הרי כולם צועקים לאבא? אמר להם אני קורא לאמא שרה - למה נתת את השפחה שלך לאברהם שהביאה את הערבים האלה שנותנים לנו מכות?!... אבל הוא לא ידע שבלי הערבים לא היינו יכולים להתקיים בכלל, כי הנוצרים הם אכזריים פי כמה וכמה, ועם הערבים אנחנו היינו מסתדרים. **דבר ראשון**, כי אין להם הרבה שכל... והם צריכים יהודי שינהל להם את הממלכה. **ודבר שני**, הם בני אברהם אבינו, ופחות או יותר אנחנו מסתדרים אתם. ויש להם גם "פראים". מה לעשות? הפסוק אמר "**והוא יהיה פרא אדם**" (שם ט"ז, ב). ואומר **החפץ חיים ע"ה** שכל תואר שאתה נותן לערבי צריך להוסיף לו "פרא", כגון אם יש ערבי "דוקטור" או "פרופסור" או "מתמטיקאי" תוסיף לפני כן - "**פרא דוקטור**", "**פרא פרופסור**" "**פרא מתמטיקאי**"... ככה תוסיף לכל התארים שיש בעולם (אני לא זוכר אותם). כי כתוב: "והוא יהיה פרא אדם", ולא כתוב "אדם פרא". אם היה כתוב "אדם פרא" משמע ש"פרא" זה שם התואר שלו. אבל לא, כתוב פרא לפני הכל. הם פראים ואין מה לעשות. שיגעון שאי אפשר לתאר. כשבאים האמריקאים לכאן, במקום להראות להם שהם "ג'נטלמנים" ומסודרים ומחונכים, לא אכפת להם, מראים לכולם שהם פראים, ככה זה, התורה כבר העידה עליהם שהם ככה.

פעמים שהתורה קראת למלאך בשם שולחו

כג. ואצל הגר כתוב: "**ויאמר לה מלאך ה'**" (שם ט"ז, ט), ככה כתוב שלש פעמים. ואחר כך כתוב: "ותקרא שם ה' הדובר אליה אתה א-ל-רואי" (שם פסוק י"ג). ולכאורה למה כתוב שזה "שם ה'"? הרי זה היה מלאך? אלא **מכאן לומדים שלפעמים התורה קוראת למלאך בשם ה', קוראת לשליח בשם שולחו**. יש הרבה דוגמאות כאלה, ויש את זה באיזה עשרים מקומות, רשמתי לי אותם (עייני בספר בית נאמן על התורה כאן), המפרשים כמו רש"י, רשב"ם, הרד"ק ועוד מפרשים שה' הכוונה מלאך ה', כי הוא לא מדבר משלו אלא בשם ה'. ולכן כאן כוונת הפסוק "ותקרא שם ה' הדובר אליה" היינו שקראה את שם המלאך הדובר אליה "אתה א-ל-רואי".

"וקויי ה' יחליפו כח"

כד. ובהפטרה יש דבר מעניין מאד: "**וקויי ה' יחליפו כח**" (ישעיה מ', ל"א). ויש הרבה טועים וקוראים "וקווי", אבל זה לא נכון, **צריך לקרוא "וקויי"**, ככה מעידים הראשונים, וככה מעיד הרד"ק (בישעיה שם). חכם אחד כתב באור תורה שמי שאומר "וקווי" יש לו על מי לסמוך והאריך בזה, אבל **הלכה למעשה אומרים "וקויי"**. ובלחם הביכורים (עמ' תקל"ה בנד"מ) נתן סימן יפה מאד, שהפסוק הזה "וקויי ה' יחליפו כח" כתוב בישעיה, ו"ישעיה" מתחיל באות יו"ד, ולכן אומרים "וקויי" ביו"ד. ואילו בפסוק בתהלים (ל"ז, ט) כתוב "וקוי ה' המה ירשו ארץ". מי כתב את התהלים? דוד, וב"דוד" יש את האות וא"ו, לכן כתוב "וקוי". למעשה יותר נכון "וקויי", אבל יש מסורת [בישעיה] לומר "וקויי". ואי אפשר לעשות את המסורת כמו סלט.

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל

כה. השבוע ב"ב חשוון (כמו הלילה) פטירת **הגאון רבי יהודה צדקה ע"ה**, שהיה צדיק יסוד עולם. ובנועם שפתיו היה מסתדר עם כולם. והפוסק שהוא היה סומך עליו זה **רבי דוד יונגרייז** שהיה גאון גדול, וה"נטורי קרתא" שרבי דוד היה אחד מהם, היו נגד הבחירות [וכך היה מורה הרב צדקה ע"ה]¹¹. והוא היה **צדיק יסוד עולם**, היה מסתדר עם כולם, היה מכובד אצל כולם. היתה לו ענווה שאין כמוה בעולם. פעם אמרו לו: אתם לא לומדים בספר משמרות כהונה!? אמר: מה פתאום, אנחנו לומדים ומכבדים אותו מאד. יש לו **ספר "קול יהודה"** על הגמרא וכתב שם: הסוגיא זו תפורש על פי החכם הזה, ובסוגיא זו תעיין בספר פלוני, ולפעמים כותב חידושים משלו. אבל בדרך כלל כותב כמו שאמרנו.

הגאון "חזון איש" זצ"ל

כו. ועוד יש לנו השבוע (בט"ו בחשוון) את פטירת **ה"חזון איש"**. הוא נולד בשנת תרל"ט ונפטר בשנת תשי"ד. החזון איש זה אדם **שעמל וטרח בתורה למעלה מכוחותיו**. היו לו בעיות בריאותיות ועוד, והיה יושב ולומד בלי הפסקה עד

11. ובנו **הרב משה צדקה** שיהיה בריא אמר שהבחירות האחרונות זו "הוראת שעה", אם לא נבחר - אנחנו המפסידים, ומי שאינו בוחר הקול הולך ל"סטרא דשמאלא", אין מה לעשות. אולי בפעמים הבאות לא נצטרך לזה, אבל כרגע אין מה לעשות. תמיד אמרנו שצריך לעשות למען עם ישראל, למען התורה ולמען ארץ ישראל. כשאינן לך בריה - אתה חייב להצביע.

שהיה מתעייף ונדרם, והוא לא יכול להיות עָר אפילו עוד דקה אחת וללמוד משהו, כי כבר לא היה לו כח. והוא הצליח במכתבים הקטנים שלו על השמיטה, שמאות אלפי יהודים שומרים שמטה! כאשר הוא עלה לארץ בשנת תרצ"ג אמרו לו: הרב, כבר אין שמטה בארץ ישראל, השמטה "מתה". אמר להם: אין כזה דבר! לא יתכן שהתורה הביאה לנו מצווה בשביל שאנחנו נאמר שאי אפשר לקיים אותה, אנחנו נקיים אותה! וכתב מכתבים קצרים. והוא לא היה דורש ברבים, לא הייתה לו השפעה של הדרוש כמו רבנים אחרים שדורשים ומהפנטים את כל העם. פעם אמרו לו שהוא צריך לדבר על השמיטה, והוא אמר להם שהוא לא מדבר, אמרו לו שחייב לדבר, אז הוא עמד ואמר: "כל עצמותי תאמרנה" (תהלים ל"ה, י), וישב. ואמרו שהמלים האלה "חֶשְׁמְלוֹ" את כל השומעים! ושמרו שמטה. ועד היום אנחנו נוסעים ורואים שלט באותיות ענקיות: "כאן שומרים שמיטה". והוא ברח מקולות שאינן מוכרחות, פעם מישהו אמר לו: יש לי תיקון, נעשה את ארץ ישראל הפקר, וככה לא נצטרך לשמור שמיטה. אמר לו החזון איש: אבל התורה היא לא הפקר! הוא התפלא: ודאי שהתורה אינה הפקר. אמר לו: התורה אינה הפקר, ואל תחפשו יותר מדאי קולות ואל תעשה חכמות.

הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל

כז. וביום ט"ז בחשוון זה יום פטירת הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך. היה לו בן יחיד והוא יצא רופא, אבל הוא לא נמנע מלטרוח ולפרסם את דעת התורה. היה לו נאום מיוחד שנקרא "נאום השפנים", בשנת תש"ן עמד ודבר במעמד אלפים ורבות, ואמר שאותם אלה שאוכלים שפנים, אלה שלא יודעים כיפור, אלה שלא יודעים פסח, במה אתם יהודים?! ולמחרת באו אליו שני קיבוצניקים, ואמרו לו: למה הרב אומר שאנחנו לא יהודים? אנחנו יהודים. אמר להם: במה אתם יהודים?! אמרו לו: תוכיח לנו שיש בורא לעולם. אמר להם: תביאו תפוז. הביאו תפוז ופתח אותו ואמר להם: תראו, התפוז הזה סגור, ואתה רואה בו את הפלחים שלו, מי עשה אותם ככה? אתה לוקח קלמנטינה ואתה רואה ככה. וכי זה בא מאלי? זה בא במקרה? זה לא טירוף שלכם?! השתכנעו. כל אחד ואחד יראה את פלאי הבריאה ויבין. פעם החזון איש היה ליד פרח והסתכל עליו במשך חצי שעה! שאלו אותו: למה הרב מסתכל עליו כל כך? אמר להם: תראו איזה יופי, איך הוא מסודר. ולא רק הפרח שנשאר כמה זמן, אלא גם הפתיית של השלג, צילמו אותם וראו שכל טפה וטפה של שלג יש לה צורה ודמות אחרת, אף אחת לא דומה לחברתה. אחד מְשׁוֹשֶׁה ואחד מתומן ואחד משולש ואחד מרובע. מה זה? [הרי] תוך שניה הם נעלמים. יש כאן יד מכוונת. דבר מיוחד במינו! רק שזה לא גלוי לכתחילה, כי אם זה יהיה גלוי לכולם, כולם היו חוזרים בתשובה. ואפילו ליברמן ולפייד וכל הפושעים כולם היו חוזרים בתשובה... אבל לא זכינו שהדבר הזה יהיה פשוט, ומי שיתבונן ילמד מהחזון איש שהסתכל על פרח במשך חצי שעה.

איך מחשבים את זמן "פגל המנחה"?

כח. זמן תוספת שבת זה מזמן "פגל המנחה". ומה זה "פגל המנחה"? יש בזה שלוש דעות, יש דעה שאומרת שמחשבים את השעות מעלות השחר עד צאת הכוכבים [של רבנו תם], ופגל המנחה זה שעה ורבע קודם צאת הכוכבים. אבל אם נאמר ככה יצא לנו [דבר מוזר. שהרי] הדלקת נרות היא לא לפני פגל המנחה, ומהשקיעה עד צאת הכוכבים [דר"ת] זה ארבעה מילין שזה שעה ושתיים עשרה דקות, א"כ מתי נדליק את נרות שבת? שלוש דקות לפני השקיעה?! לא יכול להיות! רק שלש דקות?! ואם אדם יטעה בדקה אחת או בשתיים, הרי ידליק בספק שבת! ויש דעה אחרת שמחשבים את היום מהנץ החמה - הזריחה, עד השקיעה. ויש דעה אחרת של הבן איש חי (ש"א פרשת ויקהל אות ח) שעושה פשרה, בבוקר מחשבים מעמוד השחר, ואילו את סוף היום מחשבים עשרים דקות אחרי השקיעה הנראית. והפשרה הזאת יש בה בעיה, למה? כי אם נעשה ככה, א"כ מנחה גדולה שהיא משש שעות ומחצה, אם תחשב אותם (את השש שעות ומחצה) מעלות השחר, עדיין לא הגיע חצי היום. כי בבוקר הוספת שעה ורבע, ואילו בערב הוספת רק 20 דקות, וא"כ שש שעות ומחצה לפעמים זה בא לפני חצות היום, וכי יעלה על הדעת שמנחה גדולה תהיה לפני הצהריים? לא יכול להיות.

הדעה המדויקת היא מהנץ עד השקיעה

כט. ולכן הדעה המדויקת היא מהנץ עד השקיעה. ולא רק מכח ההכרח, אלא גם מסברא, כי כאשר רבותינו אמרו מנין של שעות כגון שש שעות או ארבע שעות וכדומה, וכי היה להם שעון? לא היה להם. אלא היה להם שעון שהולך לפי השמש (יש בירושלים שלושה או ארבעה מקומות שיש בהם שעוני שמש). ושעון

שהוא הולך על פי השמש לפני הנץ החמה אין שם כלום, הכל חושך ואפילה, ורק אחרי שתזרח השמש יש שם קווים שמראים מה השעה. ולכן כל השעות שאמרו חכמים בדרך כלל הם מהזריחה עד השקיעה. וככה דעת הגר"א (סי' תנ"ט סק"ה) ודעת הלבוש (סי' רל"ג ס"א). ורק בחמץ מחמירים ומחשבים את שעות איסור אכילת החמץ בערב פסח מעלות השחר עד צאת הכוכבים [דר"ת], אבל בשאר דברים, מחשבים כמו שאמרנו. כמו בחנוכה (שתיגע עוד מעט בעד"ה) שאנחנו אומרים שצריכים ביום ששי לסיים את תפלת מנחה בדיוק עם פגל המנחה [כדי שיתפללו מנחה קטנה, וידליקו נרות חנוכה לפני נרות שבת], ופגל המנחה לפי הבן איש חי הוא מאוחר בשמונה דקות, ואם נעשה לפי דעתו, אדם שגר רחוק מבית הכנסת עד שיגיע לביתו כבר "מעריב ערבים". לכן מוטב לעשות את החשבון שאמרנו, וככה הוא בלוחות של הישיבה, וככה דעת הרב משה לוי (מנוחת אהבה ח"א פרק ה' הערה 9) וככה מסתבר, כי אי אפשר שמנחה גדולה תהיה לפני היום מהזריחה עד השקיעה, ואילו מנחה קטנה תהיה מעמוד השחר עד עשרים דקות אחרי השקיעה.

היום המנהג פשוט שכאשר אומרים "בואי כלה בואי כלה" קיבלו שבת

ל. מרן כותב (סי' רס"א ס"ד) שכאשר אדם אומר "מזמור שיר ליום השבת" (תהלים צ"ג), זה כמו "ברכו", וממילא נחשב שקיבל על עצמו את השבת. אבל לפי האר"י (שער הכוונות דף ס"ז ע"א) כבר מזמן שאמרת "בואי כלה" קבלת שבת. ומאמר מרדכי (סי' רס"א סק"ז) כתב שהמנהג שגם אחרי בואי כלה עושים מלאכה, כאילו גילו בדעתם שעוד לא קבלו את השבת. אבל היום המנהג פשוט כדעת האר"י שכאשר אומרים "בואי כלה בואי כלה" כבר קיבלו שבת. ונפקא מינה שאם אדם רואה שאשתו עוד לא הדליקה את הפלאטה וכדומה, והוא נמצא בבית, אם הוא כבר אמר בואי כלה אין מה לעשות, ועליו לעשות את זה לפני שהוא אומר "בואי כלה".

לבישת בגדי לבן בשבת

לא. ללבוש בגדי לבן בשבת. היה אחד שעשה את עצמו "חסידא קדישא", והיה לובש לבן בשבת אבל הוא עם הארץ מדאורייתא ומדרבנן¹², הוא לא יודע כלום, העיקר שילבש לבן שיחשב כמו מקובל... והרב עובדיה ע"ה הביא בהליכות עולם (ח"ג עמ' ס"א) תשובה של פנים מאירות (ח"ב סי' קנ"ב, זה חכם גדול שחי לפני 300 שנה, והיה קרוב משפחה של השפתי כהן), שהוא אומר אלו שלובשים לבן, זו גאוה, לא שווים כלום, והם רשעים וצריכים ללבוש שחור.

גם ללבן וגם לשחור יש מקור ויש להם על מי לסמוך

לב. ואם נחפש בגמרא נמצא שהיו כאלה שלבשו שחור בשבת והיו כאלה שלבשו לבן בשבת. אלה שלבשו שחור זה רבנן דפומבדיתא שהיו לובשים שחור בשבת (דף קמ"ז ע"א), כמו המעילים שלנו. ויש את רבי יהודה בר אלעאי שאומרת הגמרא בשבת (דף כ"ה ע"ב) שהיה מתלבש בגדים לבנים ודומה למלאך ה' צבאו-ת, ככה הגמרא קוראת לו - היה מתרחץ ומתעטף בסדינין המצויינין ודומה למלאך ה' צבאו-ת, זה משהו מיוחד¹³. אז הגמרא אומרת שהיה מתעטף בבגדים לבנים. לכן מי שלובש לבן, יש לו על מי לסמוך. ומי שלובש שחור, יש לו על מי לסמוך. ומה שכתב הפנים מאירות שלא ללבוש לבן, זה בגלל שבזמנו התחילה תנועת החסידות, וכמו כל דבר חדש עושים לו צרות צרורות. אבל היום אין בזה שום דבר, ומי שרוצה ללבוש לבן להתפאר בזה "אני מקובל כמו הרב האר"י"¹⁴ שיעשה מה שירצה, זה מה שחסר לך?! אנשים שלובשים כדי

12. אתם יודעים מאיפה הביאו את התואר הזה עם הארץ מדאורייתא ומדרבנן? הגמרא בברכות (דף מ"ז ע"ב) אומרת "עם הארץ דרבנן". יש מחלוקת תנאים, ויש עם הארץ של דרבנן [דפליגי עליה דרבי מאיר], אבל היום אומרים עם הארץ דרבנן ועם הארץ דאורייתא. 13. בדורנו לא היו מכירים אותו. עד שבא אחד והלך לרבי מרדכי אליהו ואמר לו: הרב, אני עשיר גדול, והפסדתי את כל הממון שלי. הלכתי לרשבי" ורבי מאיר בעל הנס, ולא עשו לי שום דבר. אמר לו: ישנו חכם אחד שהוא חבר שלהם והעולם לא מכיר אותו, אם תרצה ברכה, תלך ותבנה לו שם [ציון מיוחד]. אמר לו: מי זה? אמר לו: זה רבי יהודה בר אלעאי, ובאמצע הדרך שבין מירון לצפת יש שם את הקבר שלו. ואכן הוא הלך שמה והתפלל, וקיבל על עצמו שהוא יתרום אח"כ תרומה גדולה בשביל לעשות לו מצבה מפוארת. באמצע התפלה שלו הוא מקבל טלפון מאמריקה: "המניית שלך עלו למעלה!", עלו עלינו ועלינו. ובא וקיים את נדרו.

14. וכתבו בשם האר"י (עיני בבא"ח ש"ב פרשת לך לך אות ח"ו) שמי שלובש חלוק של שבת יכון בשם: "זהריאל" ל" שזה שם מיוחד. ואני גיליתי שהשם הזה זה אותיות האר"י ז"ל! ממש אותן אותיות.

ס"א). ומעיקר הדין מוכח מהגמרא בביצה (דף ט"ו ע"א) שמותר להניח תפלין בשבת, רק שאין בהם צורך כי יש לנו כבר את ה"אות" של השבת, אבל אין הכוונה שאדם שמניח תפלין עושה עבירה חמורה מאד, לכן רבי לוי בן חביב אומר שמותר לטלטל תפלין בשבת.

לטלטל גט בשבת

לו. יש מרן בבדק הבית (סוף סי' קל"ו) שמביא את דברי המרדכי (גיטין סי' תל"ו) והסמ"ג (עשין ג') ש[בזמן הזה שניתנה תורה שבעל פה ליכתב] התיירו לטלטל גט בשבת כי אפשר ללמוד ממנו הלכות, ומקשה עליהם הרי כבר בימי רבא כתבו תורה שבעל פה, ואפילו הכי אסרו לטלטל את הגט (עיין בגיטין דף ע"ז ע"ב). ולכאורה הרי אפשר ללמוד מהגט הזה משהו? [אלא ודאי שאם אפשר ללמוד מזה, זה לא סיבה להתיר בטלטול. ומזה רצו להוכיח שאסור לטלטל תפלין]. אבל האמת היא שהמרדכי והסמ"ג סוברים שעדיין לא התיירו [בזמן הגמרא] לכתוב תורה שבעל פה. יש מחלוקת ידועה בין רש"י וחכמי צרפת לבין חכמי ספרד. חכמי ספרד אומרים שהיו כותבים, והגמרא נכתבה בימי רב אשי. וחכמי צרפת אומרים שלא היו כותבים והיו לומדים את הכל בעל פה. ולכן הקושיא הזאת אינה קושיא, תירצתי את זה בספר דרכי העיון (מאמר ג' אותיות ב' - ו')¹⁵. אבל מעיקר הדין מותר לטלטל תפלין בשבת. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הנמצאים כאן, ואלה שיקראו את החוברת הזאת של "הצלת חיים" של רבי קובי לוי¹⁶, האינטרנט הזה חורבן ושממה, אין מה לעשות, צריך להתרחק מהדברים האלה, לקרוא רק מה שכתוב כאן (בחוברת הזאת) זה מצמרר ומסחרר. השם יזכה אותנו להתרחק מהם וכל כיוצא בהם. אמן כן יהי רצון.

15. יש ישיבה שנקראת "דרכי העיון". ואיני יודע אם הם בקיאים בספר הזה או לא, בעזרת השם יהיו בקיאים...

16. הוא היה עובד בידיעות אחרונות, ואמרו לו: לך לדתיים ותעשה לנו כתבה מלאה "חן". והוא ישב שם שבוע שבועיים ושלשה, קראה לו העובדת ואמרה לו: מה קרה? נעשית דתי? אמר לה: אני חושב. אמרה לו מה זה חושב? נעשית חרדי?! אחר כך כתב להם באבי אביהם, אתם מחריבים את עם ישראל!

להתפאר, מה יעשו אם ישאלו אותם הלכה? הרי יאמרו "אני לא יודע". וכולם יאמרו לו: א"כ על מה הבגדים הלבנים שלך?!... אבל מי שלובש לשם שמים אין דבר. בחוץ לארץ הרבה לבשו לבן ואין בזה כלום.

מלאכי עליון [ומי זה עליון] מלך מלכי המלכים

לג. ב"שלום עליכם" לא יאמר "ממלך" מלכי המלכים, אלא "מלך" בלבד. כל פעם שעושים לנו "שלום עליכם" בבני ברק [מנגינות בכניסת השבת], אומרים שם "ממלך". מה נעשה להם?! אם אני יודע משהו שאומר "ממלך", אני אומר לו: בוא הנה, אני אראה לך בספר שואל ונשאל (ח"ב חאו"ח סי' ב'), ואני אראה לך את סידור היעב"ץ שכתוב שם "מלך". כי הפירוש הוא: שלום עליכם מלאכי השרת מלאכי עליון, ומי זה עליון? מלך מלכי המלכים, לא "ממלך". השלום בא ממלך מלכי המלכים?! הרי אתה אמרת "שלום עליכם" למלאכי עליון. לכן אומרים "מלך".

לא להגיד "צאתכם לשלום"

לד. לא להגיד "צאתכם לשלום" כי זה כאילו אתה מגרש את המלאכים. ואם אתה רוצה שלום בית שישבו המלאכים כל השבוע (הולאי שישבו כל הזמן), אל תאמר "צאתכם לשלום".

טלטול תפלין בשבת

לה. לטלטל תפלין בשבת. [השבוע בא לשיבחה] הרב דוד יוסף שיהיה בריא, והביא את קושיית האחרונים בזה. מרן כתב [בב"י ראש סי' ש"ח] בשם רבי לוי בן חביב שתפלין הם כלי שמלאכתו להתיר כי אם ירצה בשבת להניחם מותר, ושתק לו. ואילו בסימן ל"א (סי"א) מרן כתב שאסור להניח תפלין בשבת. אבל זו לא קושיא, משום שמה שכתב בסימן ל"א שאסור להניח תפלין בשבת זה רק על פי הזוהר, הגר"א מציין שם (בתחילת הסימן סק"א) שמה שאמרו שאין זמן תפלין בשבת ויום טוב, זה זוהר - מדרש הנעלם (זוהר חדש שיר השירים). וזה הזוהר שמביא אותו מרן בבית יוסף (שם) שאומר שמי שמניח תפלין בחול המועד חייב מיתה. ואם ככה בחול המועד, כל שכן בשבת. אבל זו גוזמא, והזוהר תמיד מדבר בלשון גוזמא, כמו מה שכתב (עיין בברכ"י סי' א' סק"א) שמי שהולך ארבע אמות בלי נטילת ידים חייב מיתה. וזה לא בדיוק חייב מיתה. יש פעמים שחכמים נוקטים לשינוי מוגזמים (עיין בשו"ת בית גאון ח"ב חאו"ח

בית נאמן

על העלון אומרים

"ברך עלינו"

כל השנה

יש ארבעה טורים
יש טור חמישי

יש תורת חיים
יש חכמת חיים

יש לומדים תורה
יש לומדים מהתורה

יש שותים יין מגיחו
יש שותים יין משומר

יש עומדים במקומם
יש מחעלים

וכולהו איתנהו בעלון דידן בית נאמן

"באר חפרוה שרים" ו"מן הבאר היא יסקו העדרים"

מסלול שבועי

360 ₪ הנצחה שם

מסלול חודשי

1200 ₪ הנצחת שם לחודש

מסלול שנתי

7200 ₪ הנצחת שם לשנה

בזכותכם העלון יודפס יותר ויופץ יותר שמות יקיריך יונצחו ויחקקו במפעל זיכוי הרבים הגדול הזה "אין לך סללה גדולה מזו" ניתן להקדיש בעייתות שמחה, להצלחה, ולכל מטרה ובפרט לעילוי נשמה

לתרומות חייג 08-6727523 | עמדות נדרים פלוס או ביט 055-2562454
או הפקידו בבנק דיסקונט סניף 128 חשבוון 703575 ע"ש חכמת רחמים
בנק הדואר חשבוון 7761990

לימוד חומש רש"י

לע"ו ופניק רבי ברוך נחמן בן מנחם ה"ר

הודעה משמחת ללומדי חומש רש"י

בעז"ה מידי שבוע מתקיים מבחן על פרשת שבוע ורש"י המבחן מיועד לאברכים ובחורים כאחד. חובה ללמוד את החומר לפני המבחן המבחן בספרים פתוחים.

כל שבוע מתקיים הגרלה על סך 50 ₪ (2 זוכים)

קו המידע והמבחן - 0772113467

להנצחות ותרומות - 0527128760

הודעה משמחת

"שמחים לשומרה ולערב עירובה..."

חדש בנתיבות

בס"ד מתגבשת קבוצה ללימוד הלכות עירובין למבחן ברבנות הראשית במתכונת פיוחודת. הלכה למעשה בשילוב פרקטיקה וישום מעשי בשבת, בסוף הקורס יזו הלומדים מוכנים לבחינה ברבנות הראשית. השיעור נספר על ידי מניד שיעור תלמיד חכם שעבר את הבחינה במצוינות ובעל בקיאות וגישה ייחודית בתחום.

מתכונת הלימוד: שיעור של שעה וחצי פעם בשבוע במשך שנה. בסוף השיעור תינתן חוברת הספק פיוחודת. בסכסוד מלא

הרשמה מראש חובה: 054-3213232 הרב שלום דרעי
בן השעות 14:30-13:30 או בס"ל mcbs5069@gmail.com
הקורס ייסגר באולם של "בית החסד" במסגרת "מאורות נתן" בברכה, הנהלת המוסדות

הופיע!

"שונה הלכות"

לשנת
תשפ"ג

**מחולק חינם!
בבתי כנסיות
ומדרשות**

**מופץ מעל
10,000
עותקים**

גבאי בית כנסת יקר, עוד לא קבלת?

08-6727523 **חייג עכשיו:**

ניתן לשלוח הודעות למספר זה

אי התמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22.

נא לשלוח התשובות
עד יום ראשון בערב
בין הפותרים נכונה
יוגרת פרס (חובה לציין שם
וכתובת בצורה ברורה)

צילום: יחד המאיר

גליון
284

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרה"ג ר'
שמואל עידאן שליט"א

ידע תדע

א. למהרא"ח - רבי אליהו בן חיים יש חדושים יפים מאד, והוא היה בן דורו של מרן [הבית יוסף], ויש לו גם תשובות. צריך להזהר לא לטעות בינו לבין מהרל"ח [מהרלב"ח]. שו"ת רבי לוי בן חביב, וזה רבי אליהו בן חיים, שו"ת יתיר מאחר אבל היה בדורו של מרן. (גליון 283 הערה 13).

ב. האתנח תמיד מופיע באמצע הפסוק לפי ההבנה של הפסוק. וכתוב (בפרשת הקדומת): **"ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדים וענו אתם, ארבע מאות שנה"** (בראשית ט"ו ג). ובלאורו בפסוק פאן האתנח צריך להיות במילים "בארץ לא להם", ואחר כך "ועבדים וענו אתם ארבע מאות שנה", אז למה האתנח פאן נדחה עד "ועבדים וענו אתם"? אלא המלבי"ם אומר שאם היה אתנח במילים "בארץ לא להם", אז היינו אומרים שצריכים לעבד ולהתענות ארבע מאות שנה, ובאמת הם לא עבדו ארבע מאות שנה אלא רק מאתיים ועשר שנה, לכן הפסוק ככה: **"כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדים וענו אתם"** - הכל ביחד, הגרות, העבודה והענוי - "ארבע מאות שנה". וככה היה, כי הגרות התחילה מזמן שנולד יצחק, כמו שה' אמר לו **"כי גר יהיה זרעך"**, וכתוב **"כי יצחק יקרא לך זרע"** (שם כ"א ג), ומזמן שנולד יצחק עד שיצאו ממצרים זה ארבע מאות שנה. האתנח הזה שלא בא במקום שלו אלא הוזה קצת קדימה, פא ללמד אותנו את זה. **כל כך טעים הדבר הזה, ומי שמבין דקדוק, פעננו להבין את זה.** (גליון 87 אות כ"ח).

ג. רבי שלמה בן גבירול כתב את הפיוט הזה "שלוש לבן דוד", והבית שם ראשי תבות השם שלו שלמה. מה זה הצח והאדמוני? הקדוש ברוך הוא, על פי הפתוב: **"דודי צח ואדום"** (שיר השירים ה'). מה זה רקה כמו רמון? **"כפולח הרמון רקתך"** (שם ג'). אבל מה זה **"בן דודי"**? זו שאלה. פעם **רבי פריגיה זוארץ** שאל אותי על זה, ופניתי **לדב יודן** ז"ל (שהיה בקי בשיני ספרד והוציא אותם ממהדורא שלו), והוא קאמת גורס "שלוש לבן דוד" ולא לבן דודי. ושוב הראוני מה שקתבתי בירחון אור-ותורן לפני שלשים שנה (אב התשמ"ט עמוד תת"י) ופרשתי שבו דודי הוא המשיח שיתגלה במהרה בימינו, והוא ככזול פנו של הקדוש ברוך הוא הצח והאדמוני, על דרך הפסוק: **"אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך"**. וישו פתבו בעלי התוס' [פירושים על התורה] בפירוש ברה סיני. עין שם. (גליון 185 הערה 1).

למען תספור

(שמות כ"ד). והדבר השני שבקטש, שהקידים שיגלוו לכם השנה תקראו להם אלקסנדר על שמי. אלקסנדר זה שם של גויים, אבל הוא הכשר על ידי הפעלה הטובה שעשה אלקסנדר, ומאז ועד היום השם אלקסנדר הוא שם של יהודים (ספר יוסיפון פ"ה). יש און גדול לפני שלוש מאות שנה בעל תבואות טור, השם שלו ר' **אלקסנדר סענדר טור** (אצל האשכנזים לע"ו זה סגול, אלקסנדר סנדר, שמו אלקסנדר, ואחר כך מקצרים אותו ורוששים סענדר), והוא חבר ספר תבואות טור, און גדול היה, **רבי משה שטרנא** בשו"ת "שבי משה" (ח"א סי' ל"ד) אומר: אם יש דבר בענין טרפות שהתבואות טור מתיי, אמת כול לקמך עליו גלב שקט, כי החכם הזה (הוא פרי מגדים ולבושי שרד, הם חכמים גדולים, ויחמירים הרבה בעניני טרפות) אם אמר מתי, חסר את העינים, זה מתי, זה רבי אלקסנדר סענדר טור. [ויש גם את בעל האגדה רבי אלקסנדר וויסליו (פוסט בשנת ק"ט). הערת העורך]. ולא זו בלבד, אלא שיש עד היום רוסים שהגיעו מרוסיה שם אלקס, אך נכנס אלקסנדר אליו; נוכח המעשה הטוב שעשה אלקסנדר מוקדון.

ועוד דבר, **מנו לפיו בשטרות, מאז שאלקסנדר בא לארץ ישראל התחילו את מנון השטרות**, ומשמשים בו התימנים עד היום. מנון השטרות מתחיל משנת שלשת אלפים תמ"ט עד היום, תלך לתימנים (המקוריים. שעברו הרבה תמורות וילאוות), תגיד לו מה השנה הזאת לשטרות? הוא יגיד לך השנה הזאת היא שנת אלפים שלוש מאות שלוש ואחת לשטרתי או לשטרתי, וככה כותב **הרב רצאבי שליט"א**, אך מחשבים? מודדים משנות העולם שלשת אלפים ארבע מאות ארבעים ותשע. נשאר אלפים שלוש מאות ושלושים וארבע, וזה נקרא לשטרתי, ממנון הזה היה עוד מידורות עולם, הוא מובא בגמרא (ע"ו י"ע"א), ומובא בהרמב"ם (בהלכות שמיטה ועוד), מי בטל אותו? **הרב"ז** (רבי דוד בן זמרא) שיהיה רב במצרים אמר מספיק, נתנו לאלקסנדר מוקדון יותר מדאי, יותר מאלפים שנה, מספיק... מעלשו וכתב לבריאית העולם, אבל בתמין לא שמעו את זה, הם ממשיכים לספר על פי השטרות של אלקסנדר מוקדון. (גליון 198 אות ד' ובהערות).

אלקסנדר מוקדון נפגש עם שמעון הצדיק

אלקסנדר מוקדון, אתם מכירים מי הוא היה? כלם יודעים, אבל לא יודעים באיזה שנה הוא חי, חושבים לפני עשר שנים... **אלקסנדר מוקדון נפגש עם שמעון הצדיק בתוך ארבעים שנה לבניו בית שני** (על פי החשבון שלנו, 40 שנה לבית המקדש השני היה בשנת שלשת אלפים תמ"ח ויש אומרים ג' אלפים תמ"ט, זאת אומרת שלוש מאות ואחת עשרה שנה לפני ספירת הנוצרים), והוא רצה לפגוע בעם ישראל, למה? כי הוא חשב שהם פרכו את מלך פרס והתפללו לשלמו, ואלקסנדר מוקדון נלחם עם הפרסים והפיל אותם, הוא היה יוני, רזי כמו נמר, רץ מהר, אף אחד לא עומד על דו, ככה כתוב בג'נאל (ו' ו') שהמלכות של יון דומה לנמר, והוא בא להחריב את בית המקדש, ומי יודע מה עוד רצה לעשות. פא שמעון הצדיק והביא אתו שמונים פרחי הנה, והלך אליו באמצע הלילה, בעמוד השחר הגיע למחנה של אלקסנדר מוקדון, ואמר לאלקסנדר: אני רוצה לדבר אתך, אלקסנדר רב ראה אותו השתתחו ארצה, אמרו לו שריו ועבדיו (הגנרלים שלו): **השתגעתי! ליהודי הזה אתה משתתח?!** אתה פבשת כל כך הרבה מדינות, מה אתה עושה לנו? נכון שהוא לבוש בגדי כהנה, אז מה? אמר להם: **כל פעם שיש לי מלחמות, בלילה האחרון שאני עומד לצאת במלחמה אני רואה בחלומי את הדמות הזאת [של שמעון הצדיק]**, ולא ידעתי מי זה, עכשו הגיע לפני, אני צריך להשתתח לו. אמר אלקסנדר מוקדון לשמעון הצדיק: מה כבודו רוצה? אמר לו: **השומרונים פתו אותך שתחריב לנו את בית המקדש**, תדע לך שהם הפושעים, והם הרשעים, ואנחנו לא ככה, אנחנו מתפללים לשלום העולם כולו, לא משנה יון או פרס, מתפללים לשלומכם. אמר: ככה? למה את הפתים שהם דברו על היהודים ונזק אותם, ואמר לו שביית המקדש שלכם יעמד לעולם (עי' יומא דף ס"ט ע"א ועוד), אבל אני מבקש שני דברים, דבר ראשון, תעשו אנדרטה שלי בבית המקדש, אבל אמרו לו שו"ת אסור, כי כתוב **"לא תעשה לך פסל וכל תמונה"**

חידה

פנים ושפתיים קרובים זה לזה

תשובה לחידה נמצאת בגליון הנוכחי.

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם ומכתוב בצורה ברורה).

נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פירוש/מבוא קורא: א. בא. תשובה לא גיבא באי [כארץ ישראל] משני טעמים (ראה פתון הקודם אות ו' והלאה), ולכן מתחילים לשאול שם הנשמים ב-ו בחשון בארץ ישראל הוהב. ל סעניו - אוקיים

פתרון התמונה: מרן האננים העוליים, הראשון לציון רבי מרדכי אליהו, רבי מנצור בן שמעון, ראש הישיבה רבי יהודה דנק, זכר לצדיקים לברכה. חובה: רמי אברום חי - בני ברק

על הוהב לעקוב אחרי חידות הדואר. פרס שיוחזר, לא ישלח שוב.

בשתי חידות, יש להפסיד לומר את התשובה והפירושים (כולל שם, כתובת וטלפון) בצורה ברורה/דוקה שאינה ברורה כולה למשיב, לא תיכנס להגרילה.

הלכה נאמנה

ז' ה' ד'. הראשון קורא שבקעה פסוקים ועוצר בפסוק: **"לעם הארץ לבני חת"**. זה הראשון, ואחר כך העולה השני מסים: **"וישתחו אברהם לפני עם הארץ"**. אתה לא אומר דבר לא טוב, אתה לא אומר 'לאמר' - תחכה וההמשך יבא... לא תעשה ככה. אתה אומר ז' - שבקעה פסוקים, ה' - תמשה פסוקים, ד' - ארבעה פסוקים. אם תעשה בסדר הזה הכל יהיה בסדר. אדם שיתגדל שכל מעשיו יהיו ברורים ומסודרים. (גליון 281 אות ז').

פעם היינו קוראים לכהן **בפרשת חיי שרה** במנחה של שבת ו**בשני וחמשי** (וגם בסדרים שלנו כתוב ככה) עד **"ויגענו בני חת את אברהם לאמר לו"** (בראשית כ"ג ה'). מה הם אמרו לזו? תחכה לעולה הבא... אחר כך ללוי עוד פסוק פוה: **"לכל באי שער עירו לאמר"** (שם פסוק י') ומסוימים. מה הוא ענה? תחכה לשלישי... זה לא בסדר. אבל לא היתה בררה, כי אם לא יעמד שם, אז נצטרך לעצור באחיות קבר' וקבר' וקבר'... ואנשים לא רוצים להפסיק שם. אבל יש סדר טוב מאד בסדורי האשכנזים, הסימן שלהם